Erməni vandallığı dünyada ifşa olunur

Artıq beynəlxalq aləm də faşist xislətlilərin Azərbaycan torpaqlarında törətdikləri vəhşilikləri etiraf edir

İşğalçı Ermənistan 30 il ərzində Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda mədəni irsimizin qəsdən məhv edilməsi, mənimsənilməsi, dəyişdirilməsi və oğurlanması kimi dəhşətli cinayət əməlləri törədib. İşğalçılar bu illər ərzində Azərbaycan torpaqlarındakı yer adlarımızı, toponimlərimizi dəyişdirib, uydurma adlar qoyub, tariximizə iddia edə bilmədikləri məqamlarda isə barbarlığa əl ataraq maddi-mədəni, dini abidələrimizi vəhşicəsinə dağıdıblar.

"Torpaqlarımızı erməni faşizmi bu günə saldı"

"...Mən azad edilmiş bu bölgələrdə olarkən, ermənilər tərəfindən törədilmiş vəhşiliyi görərkən bir daha əmin oluram ki, biz nəinki özümüz üçün, bölgəmiz üçün böyük iş görmüşük. Biz erməni faşizminin başını əzdik. Bizim torpaqlarımızı erməni faşizmi bu günə saldı". 23 dekabr 2020-ci ildə Prezident İlham Əliyev işğaldan azad edilmiş Qubadlı və Zəngilan rayonlarında olarkən erməni vandalları tərəfindən yerlə-yeksan edilən yaşayış binalarımızı, dağıdılan maddi-mənəvi irsimizi görərək səsləndirmişdi bu fikirləri.

İlham Əliyev bir daha dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırmışdı ki, bizim bütün dini abidələrimiz düşmən tərəfindən dağıdılıb: "Dünya 30 il ərzində buna səssiz qalıb. Biz bu məsələni dəfələrlə qaldırmışdıq, beynəlxalq kürsülərdən qaldırmışdıq, tarixi-dini abidələrimiz dağıdılıb, təhqir edilib. Biz o videoları dəfələrlə göstərirdik. Ağdam məscidini, Şuşa məscidlərini, o vaxt işğal altında olan digər məscidlərin vəziyyətini göstərərək deyirdik ki, mənfur düşmən bizim dini abidələrimizi dağıdıb, təhqir edib..."

Lakin erməni barbarlarının tarixi irsimizə qarşı törətdikləri vəhşiliklər faktlarla, dəlillərlə göstərilsə də, bir çox ölkələr, beynəlxalq təşkilatlar illər boyu bu cinayətləri görməzdən gəliblər və susqunluq nümayiş etdiriblər...

İşğalçılar mədəni irsimizə də qənim kəsiliblər

Təkzibolunmaz reallıqdır ki, tarixən xalqımıza qarşı etnik təmizləmə həyata keçirən erməni faşistləri mədəni irsimizə də qənim kəsiliblər. Tarixi bir misal göstərək: XX əsrin əvvəllərində İrəvan quberniyası ərazisində 300 məscid qeydə alındığı halda, hazırda Ermənistan ərazisində - İrəvan şəhərində yalnız bir məscid - Göy məscid qismən salamat qalıb. Bu məscidin tamamilə dağılmaqdan qurtulmasının əsl səbəbi isə erməni məkrinin təzahürüdür, əslində beynəlxalq ictimaiyyətin gözündən pərdə asmaq niyyəti daşıyıbdır.

Erməni vandalları 30 il ərzində işğalda saxladıqları Qarabağ və ətraf ərazilərdə Azərbaycan xalqına qarşı mədəni soyqırımı törədiblər. 1990-cı illərin əvvəllərinə olan statistikaya əsasən, işğal edilmiş ərazilərimizdə 2625 abidə qeydə alınıb. Onlardan 11-i beynəlxalq əhəmiyyətli, 240-ı ölkə əhəmiyyətli, 455-i isə yerli əhəmiyyətli olmaqla, ümumilikdə 706-sı dövlət tərəfindən mühafizə edilib.

Ermənistanın işğalçılıq siyasəti nəticəsində yüzlərlə mədəniyyət müəssisəsi, o cümlədən 4,6 milyon kitab fondu olan 927 kitabxana, 808 mədəniyyət sarayı, klub və mədəniyyət evi, 85 musiqi və rəssamlıq məktəbi, 100 mindən artıq eksponatın toplandığı 22 muzey və muzey filialı, 4 rəsm qalereyası, 4 teatr müəssisəsi, 2 konsert müəssisəsi, 8 mədəniyyət və istirahət parkı, o cümlədən Füzuli rayonu ərazisində dünyanın ən qədim yaşayış məskənlərindən biri - Azıx mağarası, Şuşa Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu dağıdılıb, vandalizmin qurbanına çevrilib.

İşğal dövründə əzəli torpaqlarımızdakı islam mədəniyyətinə aid olan bütün məscidlər, abidələr dağıdılıb. Yalnız beynəlxalq təşkilatların təzyiqləri nəticəsində Ağdam Cümə məscidini, Şuşa şəhərindəki Aşağı Gövhər ağa, Yuxarı Gövhər ağa və Saatlı məscidlərinin divarlarını salamat saxlamaq mümkün olub.

Erməni faşistlərinin özlərinə saxta tarix uydurmaq üçün həyata keçirdikləri əsas məkrli niyyətlərindən biri də Azərbaycan ərazilərindəki Qafqaz alban irsinə yiyələnmək olub. Bu səbəbdən də işğal altında qalan bütün alban məbədlərində özününküləşdirmə, tarixi faktların saxtalaşdırılması ilə məşğul olublar.

Azərbaycan düşmənlərinə qarşı da hər zaman tolerantlıq nümayiş etdirib

Baxmayaraq ki, üç onillik ərzində işğalda qalan torpaqlarımızdakı bütün dini ocaqlar, məscidlər, məzarlıqlar erməni barbarları tərəfindən dağıdılıb, bu gün də Bakının mərkəzində ermənilərin dini məbədi, məzarlıqları qorunub saxlanılır, onlara qarşı heç bir hörmətsizlik edilmir. Dövlət tərəfindən bərpa edilərək mühafizə olunan Bakının mərkəzindəki erməni kilsəsində ədəbiyyat fondu saxlanılır. Bü günə qədər Azərbaycanın nəzarətində olan və ermənilər yaşayan kəndlərdə nə bir ev, bina, nə də hansısa abidə dağıdılıb.

İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra işğaldan azad olunan torpaqlarımıza səfər edən beynəlxalq ictimaiyyətin nümayəndələri də bu ərazilərdə erməni vəhşiliyinin izlərini görüb dəhşətə gəlirlər, erməni vandallığını etiraf edirlər.

ABŞ Dövlət Departamentinin dünyada dini etiqad azadlığının vəziyyəti ilə bağlı 2021-ci il üçün illik hesabatında yer alan məlumatlar da buna daha bir nümunədir.

Ölkəmizdə multikulturalizmin və multikonfessional icmaların mövcud olmasını təsdiq edən hesabatda bildirilir ki, Azərbaycan Respublikasında Rus pravoslav kilsəsi, Gürcü pravoslav kilsəsi, Erməni apostol kilsəsi, Yeddinci günün adventistləri, Molokan kilsəsi, Roma katolik kilsəsi, yevangelistlər, baptistlər və Yehovanın şahidləri, yəhudilərin və bəhailərin sinaqoqları, məbədləri və digər dini evləri fəaliyyət göstərir.

Ermənistanda dini dözümsüzlük şiddətlənir

Hesabatda o da vurğulanır ki, Ermənistanda dini zəmində nifrət halları mövcuddur. Belə ki, yəhudi icmasının üzvləri 2020-ci ilin payızında Vətən müharibəsi zamanı İsrailin Azərbaycana göstərdiyi dəstəyə görə antisemitizmin, o cümlədən Ermənistan ictimaiyyəti nümayəndələrinin mənfi çıxışlarının və yəhudilərə qarşı vandalizmin artdığını bildiriblər. Hesabatda Holokost və Soyqırımı Memorialının 2020-ci ilin müharibəsindən sonra üçüncü dəfə vandalizmə məruz qaldığı da qeyd olunur. Azlıqların dini nümayəndələri bildiriblər ki, Ermənistanda cəmiyyət və ailə təzyiqləri etnik ermənilər üçün erməni apostol dinindən başqa dinə etiqad etməyə əsas manеə olaraq qalır.

Ermənilərin Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda Azərbaycanın tarixi-mədəni irsinə qarşı törətdikləri vandallıqlar, məscidlərin, qəbirlərin təhqir olunması ilə bağlı məlumatların yer aldığı hesabatda müəlliflərin istinad etdiyi sənədlərdən biri Avropa Şurası Parlament Assambleyasının qəbul etdiyi "Ermənistan və Azərbaycan arasında münaqişənin humanitar nəticələri. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi" adlı qətnamədir. Hesabatda həmin qətnaməyə istinadən qeyd olunur ki, əvvəllər Ermənistanın dəstəklədiyi separatçıların nəzarətində olan və Azərbaycan tərəfindən azad edilən ərazilərdə vurulan zərərə və dağıntılara, "xüsusilə də Ağdam, Füzuli və digər ərazilərin demək olar ki, tamamilə dağıdılması və talan edilməsinə, habelə son 30 il ərzində mədəni irsin istismarına" görə Ermənistan məsuliyyət daşıyır.

Sənəddə göstərilib ki, Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərinə səfər etmiş diplomatların, vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin və jurnalistlərin sözlərinə görə, Ermənistanın nəzarəti altında olarkən bu ərazilərdə yüzlərlə abidə, o cümlədən regionun etnik azərbaycanlıların istifadə etdiyi məscidləri, ziyarətgahları talan edilib, vandalizmə, təhqirlərə məruz qalıb və ya tamamilə dağıdılıb.

Azərbaycanlılara məxsus qəbirlər təhqir edilib

O da qeyd olunur ki, "REZA" kimi tanınan peşəkar dünyaşöhrətli fotojurnalist Rza Deqqəti Füzuli, Ağdam, Zəngilan, Kəlbəcər və Cəbrayıl rayonlarında onlarca azərbaycanlı qəbiristanlığının sistemli şəkildə dağıdılmasını lentə alaraq sənədləşdirib. Qəbirlər təhqir edilib, bəzi hallarda qəbirləri qarət etmək üçün çuxurlar qazılıb, digər yerlərdə isə ağır tikinti texnikasından istifadə edərək qəbirlərin dağıdılıb qarətgərlik edilməsinə dair sübutlar toplanıb. Bir çox qəbirlərin başdaşları dağıdılıb. Bundan əlavə, azərbaycanlıların cəsədlərinin qalıqları təhqir edilib, qızıl dişləri çıxarılıb, sümükləri isə ərazilərdə səpələnib və ya bəzi hallarda tamamilə dağıdılıb. Deqqətinin sözlərinə görə, erməni məzarları demək olar ki, toxunulmaz qalıb.

Azərbaycan ərazilərinin ermənilər tərəfindən minalanması məsələsinə də toxunulan hesabatda göstərilir ki, vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramının və Azərbaycan hökumətinin fikrincə, Azərbaycanın azad olunmuş ərazilərinin ermənilər tərəfindən geniş şəkildə minalanması şəhər və kəndlərdəki yüzlərlə dini obyektin böyük əksəriyyətinə girişi qeyri-mümkün edib və o abidələrə dəyən ziyanın həcmi illər boyu naməlum qala bilər.

Erməni vəhşiliyinə bir neçə misal

Hesabat müəlliflərinin fikrincə, aşkar olunmuş və sənədləşdirilmiş ziyanı bir neçə misalla nümayiş etdirmək olar. Məsələn, Füzuli rayonundakı XIX əsrə aid olan Hacı Ələkbər məscidinin ermənilər tərəfindən dağıdılmasını, Ağdamdakı Cümə məscidinin üzərində erməni dilində qrafiti yazılmasını və mehrabının güllələnməsini qeyd etmək olar. Ağdam rayonundakı qəbiristanlıqlar, o cümlədən şəhərin Şəhidlər xiyabanı və İmarət Qərvənd qəbiristanlığının XVIII əsrə aid müqəddəs və tarixi məqbərələri təhqir olunub, talan edilib və ya dağıdılıb. Hesabatda qeyd olunur ki, Şəhidlər xiyabanını ziyarət edən Qərb diplomatları bir vaxtlar cəsədlərin basdırıldığı çuxurları gördüklərini və qəbiristanlıqda yalnız bir sınıq başdaşının qaldığını bildiriblər.

Göründüyü kimi, 44 günlük Vətən müharibəsi işğaldan azad edilən torpaqlarımızdakı erməni vəhşiliyini də gün üzünə çıxarıb. İndi beynəlxalq aləm faşist xislətli ermənilərin əsl simasını görür və etiraf edir.

Erməni reallıqlarını dünyaya qəbul etdirən əsas amil isə beynəlxalq ictimaiyyət nümayəndələrinin işğaldan azad edilən torpaqlara səfər edərək bu vəhşiliklərlə yerindəcə tanış olması, ən başlıcası isə Prezident İlham Əliyevin bu istiqamətdə həyata keçirdiyi fəal diplomatik fəaliyyətdir. Bu yöndə sistemli şəkildə həyata keçirilən uğurlu siyasət sayəsində bəşəriyyət insanlıq və mədəniyyət düşməni olan erməni vəhşilərini tanıyır, illərdir Azərbaycan xalqının nəcə bir vandal, qaniçən, goreşən düşmənlə mübarizə apardığını görüb vəhşiliklərini anlayır...

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan.- 2022.- 10 iyun.- S.5.